

Oratio ha-

BITA INGOLSTADII,
dum ei gradus Magisterij
decerneretur.

CVm inclytę huius Academię
consuetudo vobis nota sit,
Magnifice D. Rector, Re-
uerendi, Clarissimi, Ornatissimiq;
viri, non existimo longa mihi nar-
ratione aut excusatione opus esse,
cur in hunc locum ad dicendum ac-
cesserim, quę ratio, quę causa in-
evitabilis in tam doctissimo & or-
natissimo confessu me adolescen-
tem adhuc, verba facere cogat: Im-
ponit enim dicendi necessitatem
mos publicus gravissimo consilio
maiorũ institutus, vt in tantis con-
gressibus ad gradus summos aspi-
rantes eruditionis suę specimen
publicum exhibeant. Quę con-
suetudo

A

fuetudo & mos fanè 'vtilissimus
quanta reuerentia excoli debeat,
neminem esse credo, qui persua-
sione opus habeat, cui si obsequi
nolim, non satis intelligere viderer,
quid ad grati & candidi
adolescentis officium pertineat.
Quamuis autem non ignoro, ple-
rosq; Collegarum esse & natura
magis idoneos & doctrina melius
informatos ad dicendum, quam
ego sum, me & rerum experi-
entia, vsu, ætate, linguarum quoq;
cognitione longè antecellere, qui-
bus etiam ingenij excellentiam &
eruditionis libere tribuo, non
enim tam ambitiosus sum, aut phi-
lautos, vt imbecillitatem meam
ac eruditionis tenuitatem non ag-
noscam: tamen cum suffragio
præceptorum, consensu quoq; Col-
legarum annuente hoc onus di-
cendi mihi indigno & inuito im-
poneretur, iniuste me facturum
existima-

existimabam, & præter officium, nisi & dignitatem ac honorẽ præceptorum mihi in hoc actu oblatum reuerenter amplecterer, Collegarum quoq; voluntati beneuolè obtemperarem. Verum, vt initio dixi, vti nolo longiore excusatione: spero enim ingenium, vitam & mores ita vobis omnibus perspecta & nota esse, vt non opus sit maiori persuasione, me nec propria authoritate, nec ambitione, nec alia vlla de causa has mihi dicendi partes sumpsisse, sed cum omnes, qui huiusmodi honoribus publicè ornantur, hunc morem conseruare deceat, noluerim & ego honestissimæ consuetudini mea imbecillitate deesse.

Sunt enim huiusmodi gradus optimo & grauissimo consilio à maioribus nostris instituti, ideo etiã maxima authoritate conseruantur.

A 2 Quid

Quid (obsecro) celebritate tā magnifici confessus est pulchrius? quid egregius, quid delectabilius? In his enim congressibus conueniunt viri omni doctrinarum genere preclari, virtute & prudentia excellentes: In his de varijs rebus ad Rempub. benè administrandā necessarijs, pacē & concordiam conseruandam, orationes habentur: In his iuuentus admonetur sui officij, vt cogitet, cur in studiorum curriculo versetur: In his lucent & apparent summa ingenia: In his tandem Magistratus, & cōmunes studiorum Mecœnates clientum & alumnorum suorum vident profectus, non dilapidari suas facultates, quas in egenos conferunt, vt Amusi quidam falsa (ne dicam diabolica) opinione sibi persuadentes, minimè scholis in ciuitatibus opus esse somniant, quasi à Laicis non minus ac à doctis maiore

iore etiam cum laude Respub. ad-
ministrari possit. Quibus vt in-
eptis, ita ignavis & verè fucis hoc
loco respondere non placet, nec li-
bet: contentus sum, hæc specta-
cula omnium pulcherrima quibus-
libet sapientibus & verè pruden-
tibus probari: cōmunem esse quo-
rumlibet bonorū consensum, Nul-
lum habere Rempub. maius orna-
mentum, quam tales congressus &
coetus doctorum, idq; vniuersalis
ratio conuincit & contestatur, quia
virtus summum & maximum bo-
num habetur, voluptas igitur sum-
ma est, intueri viros, in quibus vir-
tutes elucent.

Quare, vt conueniens etiam huic
loco argumentum adferam, institui
pauca de dignitate & vtilitate ea-
rum artium dicere, quas philoso-
phia profitetur, ostendamq; ea opus
esse ad omnes reliquorum studio-
rum facultates, nec sine huius co-

A 3 gnitione

gnitione aliam vllam consistere
posse, ea potissimum ratione mo-
tus, quod studia Philosophiæ à
plerisq; contemni video. Ma-
gna autem est hoc tempore quo-
rundam disputatio de primatu &
præstantia facultatum, neq; leui-
ter exercuit negocium præclara in-
genia, dum quilibet suæ artis di-
gnitatem defendere conatur, atq;
eò res ferè peruenerat, vt publico
iudicio fuisset commissa, & Ma-
gistratus summus suum officium in-
terposuisset. Nam dum reliquæ
artes, excepta Theologia, quam
ipse filius Dei ex sinu patris nobis
protulit, sub Philosophia com-
præhendantur, hæc sit quasi pa-
rens & conseruatricx aliarum, præ-
cipuas etiam laudes ei deberi, ac
primariam esse, eius sectatores as-
serunt: hoc si sit, iniuria certe
fit non Philosophiæ, sed alijs fa-
cultatibus, dum gradus illis tri-
buuntur,

buuntur, & tituli clariores, ac so-
læ maiores facultates dicuntur.
Suam iactitat præstantiam Iuris-
prudencia, Iure ac Iustitia (in-
quit) nihil nobilius, quia per ea
pax, quæ omnium bonarum re-
rum parens est, conseruatur, hacq;
conseruata, nihil est, quod non ge-
stat, et exultet. Porro, si nomen pe-
riti apponatur, magnū dignitati au-
gmentū additur, plurimū nominis
gloria crescit. Quis enim Iurisperi-
to maior? nihil aut parū restare vi-
detur, quin Deos ipsos iustitia, sapi-
entiaq; vincat. Hinc etiā fit, vt no-
men hoc tantopere honoretur, tot
habeat fautores & sequaces, adeo,
vt cateruatim nunc, neglecta alia-
rum scientiarum cognitione, ad Iu-
risprudentiam proruant, non ali-
ter, quàm si oracula reddantur
Delphica, aut manna cœlo pluat.
Neq; mirandum id est, cum videamus
non Iurisperitos, sed rabulas

saltem forenses aureis bullis, & or-
natu quasi regio insignes incede-
re, ciuilitate (ne dicam blanditijs)
morum, facundia (ne dicam loqua-
citate) oris spectabiles, multis
satellitibus & ministris stipatos, in-
genti quoq; auctoritate conspicu-
os. Hic tam crudelis abusus no-
bilissimæ facultatis, Iurispruden-
tiæ scilicet, tantum contemptum
Philosophiæ parit, quem tandem
iuuenilis ardor, ambitio honoris &
dignitatum quasi confirmat & con-
fortat : hinc etiam fit, vt rarius
in negocijs forensibus versentur
linguarum periti. Quis enim iam
puerorum existit, qui cum prima
saltem philosophiæ elementa gu-
stauerit, animum ad maiora studia
(vt vocant) applicandum sine
villo iudicio recto rationis, veraq;
cognitione, quasi feram seu asini-
num ad præsepe currendum, non
existimet? & maxime, cum non
desint,

desint, qui incitent ad hoc, & auo-
cent ab artium liberalium studijs.
Hæc autem non dico, quòd vlli
facultati quidquàm detrectare ve-
lim, aut adolescentiam absterre-
re, quo minus animum expleant lu-
cro inuigilando. Studeo magis di-
gnitatem, ac necessitatem aliarum
facultatum adolescentibus com-
mendatiorem reddere, ne tam il-
lotis manibus ad res tam arduas &
necessarias accedant. Deinde li-
bere fateor, me quantumuis ado-
lescentem iugenti tamen dolore et
pernicie studioforum commotum,
cyclopico quoq; contemptu, Mu-
sarum causam suscepisse, quan-
tum ingenij, doctrinæq; tenuitas
patiatur, tuendam aduersus eos,
qui adolescentiam velut è medio
cursu, perfecte discendi artes libe-
rales abstrahunt. Difficilius esse,
garrientes, Philosophiæ studium,
quam vtilius, quia non sit de pane

lucrando. Ingentes vero præbere
Galenum opes, Fuluum suppeditare
Bartolum aurum : Studiũ au-
tem Philosophiæ nunc frigere, neq;
perdices, neq; dolia optimo vino
repleta culinæ suppeditare. Cũ isto
grege sciolorũ cõgressuro, quis nõ
intelligat vel Herculis auxilio mihi
opus esse: Taceo interim, me susce-
pto negotio minime parẽ esse, neq;
hanc prouinciã citra modestiæ peri-
culũ à me administrari posse. Sit ta-
men, vt tut sit, sciolorum morsus, &
maleuolorũ calumnias euitare nunc
nulla ratione possum: quòd cũ cer-
tò suam, egoq; ardeã amore veri-
tatis, cupiamq; studia adolescen-
tum iuuare, fiet vt forsitan liberius,
quàm meam personam vel deceat,
vel statui conueniet, quædam di-
cturus sim, quæ tamen optimè sunt
interpretanda, nec non nisi ab
ignauis & impudentibus sinistre
rapiuntur.

Primo

Primo igitur de origine vocabuli pauca dicemus: Quid Philosophia propriè dicatur, neminem latere puto, definitionem clare tradit Cicero secundo offic: dum vocat studium sapientiæ, vnde Philosophus amicus seu studiosus sapientiæ dicitur. Sapientiam autem vocat rerum diuinarum, humanarumq;, & causarum simul, quibus hæres continentur, scientiam: hoc est, Philosophia est cognitio talis sapientiæ, vt ab homine vi naturæ, ac summo studio res diuinæ ac humanæ compræhendi possunt, atq;, vt clarius dicam, rectum & sanum iudicium, non errans ratio, & præterea studium aut inueniendorum, aut illustrandorum id genus eorum, quæ nondum sunt vel inuenta, vel satis clare explicata. Hęc definitio non admodum aliena à Theologis, quam Diuus Augustinus de Trinitate confirmare videtur.

videtur, quantumvis differentiam
quandam faciat inter sapientiam
& scientiam, quòd sapientia sit pi-
etas, & res æternas contempletur:
scientia vero abstinere à malis, &
res temperales iustas ab iniustis di-
stinguere. Neq; erravit Cicero,
quod Philosophiæ diuinarum re-
rum cognitionem et perceptionem
tribuit. Nam non tantum ea, quæ
religio Catholica seu Christiana
tradit, sunt res diuinæ, verum eti-
am & alia, quæ philosophicè di-
sputantur, vt sunt controuersiæ de
summo bono & fine hominis, quæ
virtutis vocabulo expresserunt:
hominis propriam esse actionem
virtute celebrem & clarum esse fi-
ne vlllo respectu utilitatis aut bo-
ni sequentis. Quidnam hoc ali-
ud est respectu fidei Christianæ,
quam bona opera præstare firma
fide in Christum, & præmium à
Deo expectare? Opera enim
sine

sine respectu propriæ vtilitatis aut
laudis exercenda esse vox Christi
testatur, dum ait: Nesciat sinistra
quid faciat dextra. Quamuis au-
tem vera Dei cognitio non luce-
bat in Philosophis, neq; finem vitæ
humanæ proprium agnouerunt:
ratione tamen duce honestas acti-
ones prophanis rebus & inanibus
concupiscentijs præferendas esse
iudicarunt: atq; hæ ipsæ cogitati-
ones, similiter & aliæ de Deo, de
prouidentia, de intellectu, & si-
milibus rebus æternis diuinæ sunt,
& ad Philosophũ pertinent. Nam
diuinum hoc loco, & quod Ari-
stoteles æternũ vocat, eadem sunt,
neq; inter se quidpiam differunt.
Nunc si de rebus humanis certa ha-
beri potest quædam scientia, mul-
to magis de diuinis seu æternis ha-
beri potest, & quidem certior.

Quo autem tempore Philoso-
phi

phi ceperunt, videtur quędam esse
discordia, nam olim ij, quos nunc
Philosophos dicimus, diuersis no-
minibus nuncupabantur iuxta ra-
tionem temporis & linguarũ : hoc
tamen obseruandum est, Gręcos
initio sophos appellasse, quos nunc
philosophos, hoc est, amatores sa-
pientię dicimus, atq; hoc nomę o-
riginem sumpsit à Pythagora, qui
iuxta Liuium vixit in Italia Ser-
uio Tullo Romę regnante, et pri-
mus se Philosophum vocauit. Nec
leuis causa Pythagoram ad hoc per-
mouit, dum vidit solum Deum esse
sapientiam, & veritatem perfe-
ctam, neq; humanum ingenium
posse absolutam sapientiam inqui-
rere, propria enim Essentię &
substantię diuinę cõtemplatio non
eedit in hominem. Neq; tamen
Philosophia cum dicatur studium
tantũ seu amor sapientię, ideo non
est sapientia, ac res quasi nulla, vt
cauilla-

cauillatur Lactantius, cū argutatur
ad euertendā Philosophiā ab Ety-
mologia, qđ studiū sit aliud quā sa-
pientia, querere, qđ id, qđ queritur,
nec ad perfectā sapiētiā vllō hu-
māo studio perueniri posse, ac ideo
Philosophiam nō esse vllā sapien-
tiā. Verū qđ est, qđ Philosophia
sonat amorē tātū sapiētię, p noti-
tia tamē etiā, & studio hoc vocabu-
lū semper fuit vsurpatū à doctis.
Et nemo vnq̄ negauit, absolutā &
perfectissimā sapiētiā hūano inge-
nio cōparari nō posse: inq̄ri tamē
debet, quātū diuinit' cōcessum est,
& studendū vt acquiratur, eaq̄ in-
quisitio, cū à vero & recto iudicio
p̄ficiscatur, sapiētia tandē dicitur:
ijs enim rebus potissimū studemus,
quarum amore delectamur, quasq̄
amamus, & quæ nobis gratæ sunt,
& valde cognata sunt, ac sæpe co-
hærent amor ac studium. Non
etiam dictum Senecæ dicentis,
Nondum

Nondum sunt mille anni, ex quo initia sapientiæ nota sunt, ita intelligatur, vt deridet Lactantius, quasi ideo multis seculis humanum genus sine ratione vixerit. Nam quamuis sapientia non fuit perfecta, nec tanto ingenij acumine præditi fuerunt homines in principio creationis, vt veram vel mediocrem saltem sapientiam inquirere potuerint, principia tamen nõ defuerunt & inclinatio, seu notitiæ naturales, sed spiritus illuminatio tantum, ideo Deus excitauit, qui tum sapientes dicebantur, vt, ingenio dum alios excellerent, reliquos informarent, honestæ vitæ præcepta traderent, leges conderent, ad quarum seu rigorem seu æquitatem vel potius normam omnes honestam & tranquillam vitam agerent, cognoscerent quoq; hanc tantam mundi machinam non casu extitisse, sed mentē esse æternam,

nam, à qua omnia, quæcunq; sunt,
regantur. Et longè diuersa est ra-
tio inter sapientiam illam huma-
nam, & sapientiam diuinam, hoc
est, cognitionem veram Dei, vel
potius essentialis substantiæ diui-
næ, eiusq; filij vnigeniti, quæ do-
num est singulare spiritus sancti, et
non nisi electis reuelatur tantum.
Quod cum veteres animaduerte-
rint, tantoperè Philosophiam alijs
omnibus artibus præstare, neminè
mortalium dignum iudicarunt, cui
Philosophiæ inuentionem tribue-
rent, sed eam à Deo repertam, &
diuinitus hominibus tributam ma-
gno consensu duxerunt. Quanq;
autem variæ sunt Philosophorum
sectæ, Peripatetici scilicet, Aca-
demici, Epicurei & similes, de qui-
bus singulatim dicere, huius loci
non est, nec temporis angustia pa-
titur, duo tamen sunt (vt vocant
communiter) Philosophiæ prin-
cipia,

B cipia,

cipia, alterū ab Anaximādro Mile-
sio Thaletis Milesij discipulo vel
collega Ionicum dictū, quod Tha-
les ex Ionia fuerat, ibiq; suæ disci-
plinæ fundamenta posuerat: Al-
terum Italicum à Pythagora, quōd
in Italia maximam iuuenum multi-
tudinem Philosophiam docuerat,
cuius propter summas & præcla-
ras ingenij dotes tanta admiratio
fuit, vt de eo scriptum nunc sit.

*Mente deos adiit, & q̄ natura negauit
Visib' hūanis, oculis ea pectoris hausit.*

Horum doctrinam genus huma-
num est amplexum, diuinam dixit,
& quia cōsentanea fuit rationi, vi-
tæq; politicæ, legis latores pro dijs
honorarunt, non quod Deorū cul-
tus ijs tribui debeat, sed tanq̄ instru-
menta seu Organa Dei fuerunt, per
quos honestos vitæ ritus tradidit et
modum viuendi, Ita etiam psalmi-
sta Ma-

ita Magistratum vocat Deos, dum
ait, Ego, inquam, vox Dij estis.

Nec audiendi sunt, sed detestandi potius, qui Philosophiam nihil aliud docere clamitant, quam perniciofa & inutilia: Philosophos nihil præter vana, inepta & ridicula contemplari, quæq; hominibus turbationem ingenij, & confusionem adferant. Quod genus hominum forsitan sibi persuasit alienum esse à virtute, & honesta vita contemplari præclaras & heroicas actiones, ijsq; fortiter studere: In studijs Philosophicis versari, esse veluti in spinis volutari, infansq; videri omnes, qui rerum diuinarum contemplationi dediti, numorum, argenti & auri quæstum non sequuntur, sed ingenij bona, bonis corporis præferunt & præstantiora iudicant. Verum quidem est, bona corporis ventri plurimum cōducūt, ac beati plerūq; cōsentur,

tur, qui opulentia & diuitiarū copia abundantes in ocio & voluptate viuunt, si pompam terrestrem, vitæq; delicias intueamur. Sed animi dotes longe præstantiores esse vel id solū testatur, quod bona corporis omnibus brutis sunt communia, ac verè vox pecudum est non hominum, voluptatem summū bonum dicere, ideoq; cetera animalia prona terrā spectant, Os Deus autē soli homini sublime dedit, cœlūq; videre iussit, & erectos ad sydera tollere vultus: quòd hominis proprium sit non terrestria vt sunt bona corporis, sed cœlestia vt boni animi inquirere & peruestigare, quod ad Philosophum non tantum pertinet viam sua doctrina tradentem, sed quoslibet benemomenti veluti præceptorī obtemperare decet. Non autē diuersa sunt hac ratione, quod cœleste dicitur, & bonū humanum, non sub hoc nomine Phi-

ne Philosophi intelligunt absolu-
tissimum bonum & omnibus lon-
gè supereminens, quod Metaphy-
sica contemplatur, neq; homo illud
perfecte consequi potest: sed, qd̄
dum mortalem vitam agit, adipisci
potest, & per se bonū illud appe-
tit. Cum igitur homo, vt perfe-
ctissima Dei creatura propter cer-
tum aliquē finem natus sit, nec ca-
su extiterit, aut rursus pereat cor-
pore & anima simul, virtutis viam
ingrediendum esse ratio dicitur.
Duæ enim sunt viæ homini præ-
scriptæ, altera virtutis, altera volu-
ptatis, quas eleganter Zenophon
sub Fabula Herculis nobis cōmon-
strat, quem fingit, cū ad adolescen-
tiam nunc peruenisset (qua ætate
adolescentes sui arbitrij ac iuris ef-
fectos esse statuunt) egressum in so-
litudinem confedissee cogitationi-
bus agitatū, vtram viam, virtutis
nè, an voluptatis ingrediatur: In-

ter hæc vidit accedere duas mulie-
res magnas, alteram honestam et li-
beralem visu, ex ipsa natura cor-
pus munditia ornatam, oculos ve-
recundia, effigiem totam castitate,
& alba veste circumdatâ : alteram
vero rubicundam, mollem, atq; ad
carnis delicias instructam, oculos
vagantes atq; apertos habentem, ta-
li veste ornatam, ex qua pulchritu-
do quam maxime corruscat, eaq; se
ipsam sæpe respexit, & attendit, si
quis alius eam videat, nonnunq̃ e-
tiam ad propriam vmbra aspexit.
Voluptas primum virtutem præ-
uenire volens, ad Herculem cucur-
rit, bona sua enarrauit & delecta-
tiones, eaq; oïa, quæ ad voluptuo-
sissimam vitam requiruntur, quod
neq; bellorum, neq; negotiorum cu-
ram sit habiturus, si eam sequatur,
sed considerabit tantum, quem aut
cibum, aut potum gratum inueni-
at, quomodo cupiditatibus afficia-
tur,

tur, mollissime dormiat, atq; omnia
sine labore obtineat.

Econtra virtus Herculé admo-
nuit, hominē nō ad voluptatem cre-
atum esse, sed ad honestatem, et vir-
tutum actionem, ideoq; etiam quæ
bona & honesta sunt, sine labore et
studio non cōparantur, quiq; bono-
rum ac honestorū operū cultor effi-
ci vult, præclarus & celebris fieri
desiderat, necesse est multis labori-
bus eum obrui, aduersitatibus et pe-
riculis plurimis subiectum esse. A-
spira enim et ardua est virtutis via,
quæ priusq̃ superatur, corpus sub-
ijciendum est animo, ac exercen-
dum in multis & duris laboribus.

Quamuis autem Hercules nosset
difficillimam esse virtutis viam, &
sudoribus tantum felicitatem illam
acquiri, existimavit tamen propriū
hoīs esse honesta exercere, et virtu-
tibus præclarum fieri, nec deterruit
via aspera, spinis & dumis referta.

B 4 Hanc

Hanc virtutis viam monstrat
Philosophia : hæc docet quo mo-
do animum in aduersis frenare , in
prosperis regere debeamus, ne hinc
atq; hinc nimium vagemur, quam
ideo animi medicinam Cicero no-
minauit : hæc rerū naturas & fon-
tes continet : hæc virtutum omni-
um disciplina est : hæc ciuitates, o-
mnemq; Remp. fortiter, constan-
ter & peritè administrat : hæc du-
cit ad immortalē gloriam, finem
& propriam actionē hominis, vir-
tutem scilicet, ideo etiam pruden-
ter Stoici Dei munus asserunt, qđ
vuiuis. Philosophiæ autem, quod
benè uiuimus : hanc principes, re-
ges & imperatores summo studio
& fauore prosequuti sunt : Ita E-
paminundas commendatur, qui cū
strenuus miles esset, & propter bel-
licam virtutem patriæ gloria dice-
batur, Philosophiæ tamen & studijs
adeo incubuit, vt mirabile visum
sit,

fit, vnde tam insignis militię scienti-
tię ei inter literas nato & crebro
versanti contigerit: eadem de Phi-
lippo, Alexandro & similibus scri-
buntur. Neq; iniuste summus Pon-
tifex olim Germanū procerem for-
mosam bestiam appellauit, qui cum
alijs Romam visendi sedem & po-
testatem Apostolicam profectus e-
rat, statura & forma vt clarissimus,
ita ignarus scientiarum & lingua-
rum præter maternam, quod litte-
rarum scientia in primis ad heroes
pertineat, eosq; conueniat varijs
artibus instructos esse: philosophia
animis medetur, inanes sollicitudi-
nes detrahit, cupiditatibus liberat,
timoresq; omnes pellit: hac armati
& instructi pericula cuncta, aduer-
sitates, dolores et quęlibet mala for-
titer tolleramus, iniurias patienter
ferimus, & in omnibus calamitati-
bus vincimus.

Porro, quę scientia, quę artes à

Philosophia velut à fonte seu scaturigine originem suam non trahunt? nonne est principiū aliarum omnium? nonne proxima coelesti doctrinae? Nā quòd Ethnici Deum agnouerunt per creationem & opera mundi, non humano intellectu factum putemus, sed gratia diuina, quod Paulus fatetur, dicens, Deus enim illis patefecit. Plurimum aut lucis ipsi Theologiae adferre cognitionem Philosophiae res ipsa testatur. Nemo quidquam certi de rebus iudicare potest huius imperitus: ambigua disputationū Ecclesiasticarum sine hac dissolvere nemo potest, res non aliter tractat, quàm cæcus de colore iudicat. Solam Philosophiae negligentiam intricatas Sophistarum & Scotistarū disputationes introduxisse certum est, quæ ita obumbrarunt scripturam, vt difficillimè vix quidpiam ex ijs colligi possit.

Simili

Simili modo inseruit Iuriskon-
sulto disputaturo de legibus, iudi-
cijs, contractibus, vitæ gubernati-
one, imperijs & similibus : Iubet
Philosophia iudicare iuxta leges &
æquitatem : iubet pronunciare ex
iure scripto, non arbitrio iudicis,
vt Aristoteles piè & pulcherrimè
dicit : Qui, inquit, legem præficit,
Deū & leges vult præesse, sed qui
hominem præficit, addit ei beluina,
cupiditatem scilicet et iracundiam,
q̄ animos optimorū etiam virorum
sæpe peruertunt : Inuitat Philoso-
phia ad amorem veritatis & adfe-
ctus reprimendos : Docet senten-
tiam iuxta æquitatem & leges pro-
nunciandam esse, non spe lucri ne-
bulis multis offundendam, vt apud
Sophoclem Vlysses Neoptolemo
Achyllis filio adolescenti præci-
pit, qui interrogatus, qua fronte,
quo ore circumuenire & fallere
quispiam ausit sciens, respondit
nefa-

nefariè quidem, sed significans qua
les sint talium hominum mores,
Vbicūq; spes lucri est pudere nō decet.

Deniq; hortatur ad humanita-
tem, ciuilitatem, eaq; omnia prestat
ac suppeditat, quæ natura & recta
ratio iubet facere, vult & postulat.
Quid tandem? Ab altera Philo-
sophiæ parte, quæ Ethica dicitur,
tota pendet Iurisprudencia: à Phi-
losophorum præceptis & doctri-
na leges sumptæ sunt, &, si verita-
tem fateri velimus, confirmandum
est, Ius ipsum nihil aliud esse, quàm
præcepta Philosophorum, & Iu-
risprudentiam vere discipulū esse
philosophiæ: hæc enim principia
Iurisprudentiæ suppeditat, quæ si
ablata fuerint, illa tota corruet. Ne-
mo sanæ mentis vnq; inficiabitur, à
Philosophia Iurisprudentiæ initia
sumi, matrem illam & rectricem
esse aliarum honestarum artium om-
nium, aditum ad reliqua studia
monstra-

monstrare, et perfectionem eorum
complecti.

Quid dicam de Medicina, cum
altera pars Philosophiæ, quæ Phy-
sica dicitur, inchoatio sit Medicinæ,
contineat doctrinã de natura, cau-
sis, elementis, de partibus, membris
& functionibus corporis humani,
motibus cœli & affectibus varijs,
qui motus comitantur. De cuius
vtilitate cū à multis sit integris vo-
luminibus tractatum, ipsam natura,
nostra vita, & cotidiana experi-
entia satis superq; commendent, i-
mò ipsa scriptura sacra, quæ dicit,
Ama Medicum propter neces-
sitate, plura dicere desinam.

Hic apparet, omnibus faculta-
tibus opus esse liberali doctrina, &
Philosophiæ scientia: sine hac nul-
lum Reip. statum consistere posse:
felicem esse Rempub. cui aut Phi-
losophus præsit, aut Philosophiæ
studiosus. Cum igitur tanta sit
Philoso-

Philosophiæ præstantia, vtilitas, & dignitas, cur cessamus artium omnium reginæ dignum honorem tribuere? cur non summo studio eam prosequimur? cur non amplectimur re diuinam, & donum Dei exosculamur? cur non summorum laudum insignibus ornamus? Dicamus, clamemus communi ore cum Platone, Cicerone & quibuslibet doctis, O Philosophia vitæ dux, ò virtutis indagatrix, expultrixque vitiorum. Quid non modo nos, sed omnino vita hominum sine te esse potuisset? Tu vrbes peperisti: Tu dissipatos homines in societatem vitæ conuocasti: Tu eos inter se primo domicilijs, deinde coniugijs, tum litterarum & vocum communionem iunxisti: Tu inuentrix legum: Tu magistrorum & disciplinæ. Vos igitur, ò studiosi adolescentes, ad quos in primis hæc mea pertinet oratio, adhortor, rogo, & obtestor, vt hanc quare-

quærelam, quam mihi expressit do-
lor & indignitas rei pro vestra hu-
manitate boni cõsulatis, nõ me aut
inuidia, aut odio cuiusdam alterius,
sed tantum veritatis amore, Philo-
sophiæ vt iucundissimæ & summè
necessariæ, ita contemptissimæ di-
gnas laudes pronunciaffe iudice-
tis : & adhortor, vt vos ad sue-
faciatis ad reuerentiam & studi-
um eius, maiori diligentia arti-
bus liberalibus incumbatis, de pro-
fessione & facultate Philosophi-
ca piè & magnifice sentiatis, ac
loquamini : statuatis, Philoso-
phiæ studia verè ad conseruati-
onem Reipub: pertinere, nec
solidam doctrinam sine hac com-
parari posse. Stultitia certe &
impietas est, aspernari ea dona,
aut parum reuerenter colere,
quæ non humano ingenio sunt
excogitata, sed diuinitus tri-
buta & concessa hominibus :
Sciatis

Sciatis, nullam medicinam, nullum
pharmacum ad ingenium excolen-
dum & animum exornandum esse
salubrius, quàm Philosophiæ stu-
dia: deinde sedulo de vestro eti-
am cogitetis officio, ideo vos ad
hanc militiam vocatos esse, vt ijs
artibus imbuamini, quorum magna
vtilitas ad Rempub. perueniat, ad
cuius salutem post Dei gloriam
omnes actiones vestras, co-
gitationesq; dirige-
re debetis.

DIXI.

ORATIO